

Miroslava Horová: *Lord Byron's Tragicomic Muse: Exploring the Theme of Stigmatization in Manfred, Cain and Heaven and Earth*

Oponentský posudek diplomové práce

Dramatické práce G. G. Byrona, vzniklé vesměs až v době básníkovy exilu na evropském kontinentě, tvoří zvláštní součást jeho díla, stojící poněkud ve stínu známější tvorby básnické; také kritické hodnocení Byronových dramát je po celá desetiletí rozporuplné, jako by se literární historie jen nesnadno vymaňovala z jejich nejednotného přijetí ještě za autorova života. Je tedy velmi cenné, že se Miroslava Horová ve své diplomové práci rozhodla zabývat třemi snad nejznámějšími dramatickými texty lorda Byrona a svým způsobem je tak rehabilitovat.

Nutno podotknout, že diplomantka měla k takové práci mimořádné předpoklady: nejenže se dobře orientuje v Byronově díle a v základní byronovské literatuře, ale navíc vydatně zúčastnila půlroční pobyt na univerzitě v Bristolu, kde jednak získala přístup k materiálům u nás obtížněji dostupným, jednak mohla své téma konzultovat s několika britskými odborníky. Výsledkem je práce psaná s vtipem a nadhledem, práce zaujatá, přinášející řadu citlivých postřehů. Jedním z nejzajímavějších se mně osobně zdá poukaz na přítomnost humoru i v těchto zjevně vážných, „stigmatizovaných“ textech.

Stigmatizace (trojího druhu, jak je názorně vyloženo na str. 26-29) je klíčem k diplomantčině čtení všech tří her. Tento pojem ovšem implikuje biografický impuls, osobní zkušenost, která – po Byronově exilu z Anglie obzvláště intenzivně – proniká do básnickovy tvorby (jakkoli diplomantka odmítá, podle mého soudu oprávněně, vidět přímou spojitost mezi byronovským hrdinou a Byronem samotným – na rozdíl od mnohých kritiků). V této souvislosti by mě zajímal diplomantčin názor na to, proč víceméně ve stejné době jako „stigmatizovaná“ dramata kladoucí univerzální otázky vznikají i významné práce „nestigmatizované“, tj. především *Beppo*? V čem vidí diplomantka příčinu tohoto rozdvojení autorovy sensibility po roce 1816?

Rozborům jednotlivých her jsou věnovány tři stěžejní kapitoly práce. Diplomantka v nich dokazuje svůj smysl pro citlivé hodnocení textu, avšak přece jen v této části vidím jistý metodologický problém. Jde o to, že M. Horová zpravidla přistupuje k Byronovým textům jakoby „skrze soudy“ jiných literárních vědců a tyto soudy kriticky konfrontuje s vlastním názorem, tj. přijímá je, odmítá, nebo modifikuje, jako by se tak trochu bála na zkoumaný materiál podívat přímo. Nejvíce se tato tendence projevuje v kapitole věnované *Manfredovi*, v dalších dvou už není tak výrazná. Nicméně si kladu otázku, co vlastně po svých studentech a sami po sobě vyžadujeme: kritické vypořádání s názory jiných interpretů spíše než nezávislý pohled na zkoumané dílo samo, bádání ústící v nekonečné metakritické tance, odvádějící pozornost od vlastních básnickových slov? M. Horová je naštěstí natolik nad věcí, že k podobným extrémům nesklouzne, takže moje otázka má spíše obecnější charakter, ale přesto se mi zdá, že i její pozornost k primárnímu textu se tímto metodologickým tlakem otupuje. Zde mám na mysli především její výklad ze str. 38-39, v němž pasáž z *Manfreda* I.ii přirovnává k Hamletovým monologům a výňatku z A. Popea (jedním z nejčtenějších slov práce je „echo“, příznačně kladoucí důraz na intertextualitu). Podle mého názoru je souvislost Manfredovy reflexe postavení člověka ve světě s hamletovským „a quintessence of dust in a sterile promontory“ pouze povrchní a mohla by vést k mylnému výkladu příčin Manfredovy skepse. Jaký je tedy zásadní rozdíl ve vztahu hrdiny (dramatického subjektu) a světa v *Manfredovi* a v Shakespearově hře? Jak Byron definuje svět v *Manfredovi* (kromě I.ii např. i v III.iv) a v jiných svých dílech?

Moje poslední drobná připomínka se týká formální úpravy: pro čtenářovu orientaci by bylo žádoucí identifikovat citované úryvky z Byronových textů poukazem na stranu anebo na číslo veršů, tak jak je to v podobných pracích běžné.

Závěrem chci zdůraznit, že i přes vznesené dílčí námitky považuji diplomovou práci Miroslavy Horové za zdařilou, vyspělou po koncepční i jazykové stránce. Vřele ji doporučuji k obhajobě a navrhuji, aby v případě úspěšné obhajoby byla hodnocena známkou **v ý b o r n ě**.

PhDr. Zdeněk Beran